

INFORMACJA

o posiedzeniu **Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

nr posiedzenia: **99**

data posiedzenia: **28 marca 2023 r.**

Porządek posiedzenia:

1. Informacja Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministra Aktywów Państwowych na temat działalności Rynku Towarów Rolno-Spożywczych na Towarowej Giełdzie Energii SA funkcjonującego w ramach Platformy Żywnościowej.
2. Informacja Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministra Aktywów Państwowych na temat funkcjonowania giełd rolno-spożywczych oraz rynków hurtowych rolno-spożywczych w Polsce.
3. Informacja Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na temat stanu realizacji przez samorzady ustawy z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.

Posiedzeniu przewodniczył:

przewodniczący komisji Jerzy Chróścikowski.

W posiedzeniu uczestniczyli:

senatorowie członkowie komisji:

Przemysław Błaszczyk, Ryszard Bober, Jacek Bogucki, Jerzy Chróścikowski, Beniamin Godyla, Maciej Łuczak, Józef Łyczak, Antoni Mężydło, Zdzisław Pupa, Jacek Włosowicz,

goście, m.in.:

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

podsekretarz stanu Krzysztof Cieciora ze współpracownikami,

Ministerstwo Aktywów Państwowych:

sekretarz stanu Jan Kanthak ze współpracownikami,

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa:

zastępca dyrektora Biura Analiz i Strategii Joanna Bala,

Najwyższa Izba Kontroli:

p.o. dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Marek Adamiak,

przedstawiciele Towarowej Giełdy Energii, Krajowej Rady Izb Rolniczych, Polskiej Federacji Rolnej, Warszawskiego Rolno-Spożywczego Rynku Hurtowego.

Ad 2.

Informację na temat funkcjonowania giełd rolno-spożywczych oraz rynków hurtowych rolno-spożywczych w Polsce przedstawili podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Krzysztof Cieciora oraz sekretarz stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych Jan Kanthak.

Funkcjonowanie rynków hurtowych odgrywa ważną rolę w dystrybucji artykułów rolnych i spożywczych. Swoją pozycję na rynku, mimo rosnącej konkurencji ze strony wielkopowierzchniowych sieci handlowych, rynki hurtowe utrzymują przede wszystkim dzięki oferowaniu wysokiej jakości świeżych towarów. Dużą rolę odgrywa również możliwość bezpośredniego kontaktu kupujących z producentami towaru. Celem budowy rynków hurtowych było stworzenie miejsc do obrotu artykułami rolnymi i spożywczymi dokonywanego w warunkach gwarantujących bezpieczeństwo. Rynki hurtowe spełniają obowiązujące w UE wymogi dotyczące prowadzenia tego typu działalności. Spółki te nie prowadzą samej działalności handlowej, podstawowym przedmiotem ich działalności jest wynajem powierzchni handlowej operatorom – przedsiębiorcom oraz producentom rolnym. Podstawowym przychodem rynków hurtowych są środki finansowe z wynajmu powierzchni handlowych i opłat z tytułu wjazdu kupujących. Na terenie rynków istnieje infrastruktura techniczna niezbędna do prowadzenia działalności handlowej przez uczestników rynku. Należą do niej hale handlowe, pawilony handlowo-magazynowe oraz wiaty. Obiekty są przystosowane do całorocznego funkcjonowania, część posiada możliwość dostosowania temperatury do optymalnych warunków przechowywania towarów, co wpływa na utrzymanie odpowiedniej jakości oferowanych produktów, ponadto część rynków posiada specjalistyczną infrastrukturę, tj. dojrzewalnie, przechowalnie, chłodnie. Na bezpieczeństwo obrotu artykułami rolno-spożywczymi wpływa również przeprowadzanie kontroli przez jednostki do tego uprawnione, czyli Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcję Weterynaryjną, Państwową Inspekcję Sanitarną i Inspekcję Handlową. Przedmiotem obrotu na rynkach są przede wszystkim produkty branży ogrodniczej, tj. owoce, warzywa i kwiaty cięte i doniczkowe.

Nad informacją przeprowadzono dyskusję. W dyskusji zabrali głos senatorowie oraz przedstawiciel Warszawskiego Rolno-Spożywczego Rynku Hurtowego SA.

Ad 1.

Informację na temat działalności Rynku Towarów Rolno-Spożywczych na Towarowej Giełdzie Energii SA funkcjonującego w ramach Platformy Żywnościowej przedstawili podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Krzysztof Cieciora oraz sekretarz stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych Jan Kanthak.

Rynek Towarów Rolno-Spożywczych – Giełdowy Rynek Rolny został uruchomiony w roku 2020 w ramach projektu „Platforma Żywnościowa” finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu „Gospostrateg”. Platforma Żywnościowa to projekt, który powstał z inicjatywy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wpisany do Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 r. Celem utworzenia Platformy Żywnościowej było umożliwienie uczestnikom rynku rolno-spożywczego, czyli producentom rolnym, przetwórcom, przedsiębiorstwom przechowalniczym, zawierania kontraktów typu spot, co oznacza, że kontrakty takie podlegają natychmiastowemu wykonaniu poprzez przeniesienie własności towaru w zamian za zapłatę. W celu realizacji projektu utworzono konsorcjum naukowe w składzie: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jako lider konsorcjum. Partnerem, głównym wykonawcą i operatorem Platformy Żywnościowej było konsorcjum Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA z Izbą Rozliczeniową Giełd Towarowych SA i Towarową Giełdą Energii SA. W ramach projektu zrealizowano 7 zadań, obejmujących przeprowadzenie

analiz rynkowych, a następnie zastosowanie w praktyce wyników tych analiz. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego wykonały analizy w zakresie możliwości wykorzystania potencjału rynku towarów rolno-spożywczych dla kontraktów typu spot oraz kontraktów terminowych. Od 1 marca 2020 r. do końca sierpnia 2020 r. wdrożono pilotaż Platformy Żywnościowej, podczas którego rolnicy, handlowcy i przedsiębiorstwa przetwórcze mieli możliwość zawierania transakcji giełdowych na pszenicę w trzech klasach jakościowych A, B, C (odpowiednio: premium, konsumpcyjna i paszowa). Z dniem 24 lipca 2020 r. umożliwiono dodatkowo handel żytem w klasach jakościowych B i C. Od 1 września 2020 r. jako kontynuacja projektu funkcjonuje Giełdowy Rynek Rolny i jest on finansowany z budżetu Towarowej Giełdy Energii SA. W ramach TGE stanowi on wyodrębniony segment Rynku Towarów Giełdowych TGE i jest przeznaczony do prowadzenia obrotu wybranymi, oznaczonymi co do gatunku towarami rolnymi oraz spożywczymi. Jest to działalność biznesowa giełdy i nie jest wykorzystywane żadne dofinansowywanie ze źródeł zewnętrznych. Rynek Towarów Rolno-Spożywczych umożliwia obrót, uczestnictwo w rynku oraz zawieranie transakcji na takich samych zasadach, jakie obowiązują na giełdach instrumentów finansowych (akcji lub obligacji). Stwarza on również nowe możliwości rozwoju sektora rolno-spożywczego dzięki korzyściom oferowanym jego uczestnikom, m.in. takim jak ograniczenie kosztów transakcyjnych, ryzyka handlowego i cenowego, koncentracja podaży krajowych towarów rolno-spożywczych, wystandaryzowanie warunków zawierania transakcji, zabezpieczenie transakcji, utworzenie przejrzystego, rynkowego systemu wyznaczania ceny towaru i eliminacja zagrożeń związanych z nieterminowym dostarczeniem towaru, pogorszeniem jego jakości czy opóźnieniem w zapłacie.

Ad 3.

Informację na temat stanu realizacji przez samorządy ustawy z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników przedstawił podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Krzysztof Cieciora. Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (DzU z 2021 r. poz. 2290) reguluje prowadzenie handlu przez rolników i ich domowników na wyznaczonych miejscach. Przepisy ustawy weszły w życie 1 stycznia 2022 r. Zgodnie z przepisami art. 3 ww. ustawy miejsce do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników wyznacza rada gminy w drodze uchwały. Ustawa nie zawiera innych wytycznych co do miejsca prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Ponadto art. 6 ustawy stanowi, że wyznaczenie tego miejsca należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Ustawa nie przewiduje jednak sankcji dla gminy w przypadku niewywiązania się z obowiązku wyznaczenia takiego miejsca. Minister rolnictwa i rozwoju wsi nie nadzoruje działalności gmin w zakresie przepisów ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Ponadto ustawa nie zawiera przepisów nakazujących organom gminy przekazywanie informacji o sposobie realizacji przepisów ustawy. Na podstawie opublikowanych uchwał Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oszacowało, że do dnia 28 marca br. 58,9% gmin wyznaczyło miejsca do handlu w piątki i soboty dla rolników i ich domowników. Do gmin, które jeszcze nie wyznaczyły takiego miejsca, minister rolnictwa i rozwoju wsi wystosował prośbę o wyznaczenie takich miejsc i rozpowszechnienie w ten sposób sprzedaży bezpośredniej dla rolników zbywających swoje produkty.